

Nr 36

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av övergångsbestämmelserna till lagen den 31 maj 1963 (nr 268) om igångsättnings-tillstånd för byggnadsarbete; given Stockholms slott den 26 februari 1965.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt 87 § regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av övergångsbestämmelserna till lagen den 31 maj 1963 (nr 268) om igångsättnings-tillstånd för byggnadsarbete.

GUSTAF ADOLF

Olof Palme

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den övergångstid, under vilken systemet med igångsättningstillstånd för byggnadsarbete i säsongutjämnings syfte skall ersättas med frivillig sysselsättningsplanering genom byggarbetsnämnder, förlängs ett år t. o. m. den 30 juni 1966.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av övergångsbestämmelserna till lagen den 31 maj 1963 (nr 268) om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete

Härigenom förordnas, att övergångsbestämmelserna till lagen den 31 maj 1963 om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Denna lag — — — — — juli 1963.

För område, inom vilket den 30 juni 1963 arbetsmarknadsstyrelsen eller länsarbetsnämnd äger besluta om tid för byggnadsarbets igångsättande, skall förordnande enligt 1 § anses meddelat för tiden till och med den 30 juni 1965, i den mån Konungen ej beslutar annorlunda.

För område, inom vilket den 30 juni 1963 arbetsmarknadsstyrelsen eller länsarbetsnämnd äger besluta om tid för byggnadsarbets igångsättande, skall förordnande enligt 1 § första stycket anses meddelat för tiden till och med den 30 juni 1966, i den mån Konungen ej beslutar annorlunda.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1965.

¹ Senaste lydelse av 1 §, se 1964: 300.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 15 ja-
nuari 1965.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Johansson, fråga angående *ändring i lagen om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete* samt anför.

Fr. o. m. år 1959 gällde generellt byggnadstillstånd som ett led i en upp-
mjukning av den då allttjämt bestående byggnadsregleringen. Som villkor
för att byggnadsarbete skulle få bedrivas föreskrevs dock att arbetsmark-
nadsmyndighet skulle bestämma tid för igångsättningen samt storlek och
sammansättning av arbetsstyrkan.

För att undersöka möjligheterna att i andra former än genom igångsätt-
ningstillstånd främja säsongutjämning inom byggnadsbranschen påbörja-
des den 1 april 1959 en försöksverksamhet, som innebar att i vissa försöks-
orter inte heller igångsättningstillstånd fordrades. Försöksverksamheten
omfattade till en början städerna Uppsala, Linköping, Hälsingborg, Hudiks-
vall och Skellefteå med Skellefteå landskommun samt utvidgades att fr. o. m.
den 1 april 1961 omfatta Östergötlands län, städerna Växjö, Karlskrona,
Uddevalla, Västerås, Hudiksvall, Skellefteå och Luleå med vissa kringlig-
gande landskommuner samt Uppsala och Hälsingborg.

Som förutsättning för att igångsättningstillstånd inte skulle fordras gäll-
de att i försöksorterna inrättades samarbetsnämnder med uppgift att verka
för att byggnadsverksamheten ordnades på sådant sätt att säsongutjäm-
ningen inte blev sämre än om systemet med igångsättningstillstånd allttjämt
hade tillämpats i samma orter. Nämnderna bestod av en företrädare för ar-
betsmarknadsverket, två företrädare vardera för områdets byggarbetsgi-
vare och byggnadsarbetare samt två för de i försöksområdet ingående kom-
munerna.

Genom statsmakternas beslut år 1963 (prop. 1963: 124, L³U 24, rskr 284)
blev säsongutjämningen i princip en angelägenhet för frivillig samverkan

mellan byggarbetsmarknadens parter under aktiv medverkan av arbetsmarknadsmyndigheterna. Man byggde alltså på systemet med samarbetsnämnder, nu kallade byggarbetsnämnder, av den art som prövats försöksvis. På arbetsmarknadsstyrelsen skulle ankomma att närmare planera och leda nämndernas verksamhet och svara för indelning i lämpliga distrikt. Det ansågs lämpligt att byggarbetsnämnderna fick samma sammansättning som samarbetsnämnderna. Det stod klart att effektiviteten i den frivilliga verksamheten i hög grad skulle bli beroende av i vilken utsträckning planeringsorganens rekommendationer följdes av byggherrar och andra. Här förut-sattes att byggarbetsmarknadens partsorganisationer verksamt skulle kunna bidra till ett gott resultat.

I de orter där igångsättningstillstånd inte fordrades tidigare, dvs. i försöksorterna, kunde det här beskrivna systemet med fri planering genast börja tillämpas. I övriga delar av landet är systemet avsett att genomföras under en tvåårig övergångsperiod, som löper ut den 30 juni 1965. Enligt *lagen den 31 maj 1963 (nr 268) om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete*, som trädde i kraft den 1 juli 1963, kan Kungl. Maj:t, om de frivilliga åtgärderna visat sig inte kunna trygga säsongutjämningen, förordna att igångsättningstillstånd skall inhämtas från arbetsmarknadsmyndighet innan byggnadsarbete påbörjas. För de områden, där det fram till den 1 juli 1963 fordrats igångsättningstillstånd, har sådant förordnande meddelats i övergångsbestämmelserna till 1963 års lag. Detta generella förordnande upphör att gälla den 30 juni 1965.

Under lagens förarbeten framkom olika meningar om behovet av den nämnda övergångsperioden. Även om målet borde vara att så fort som möjligt övergå till fri planering ansågs det emellertid nödvändigt att beakta de skiftande förhållandena på olika orter och ta hänsyn till att viss förberedelse-tid behövdes för att den nya ordningen skulle fungera tillfredsställande.

Sedan Kungl. Maj:t den 28 juni 1963 uppdragit åt arbetsmarknadsstyrelsen att utarbeta plan för successivt upphävande under tiden fram till den 1 juli 1965 av det genom övergångsbestämmelserna meddelade förordnandet har styrelsen i skrivelse den 31 december 1963 anmält att vissa angivna förutsättningar för den nya planeringen saknades och att någon plan för avvecklingen därför inte kunde upprättas då. Personalresurserna var otillräckliga och vissa frågor om arbets- och ansvarsfördelning i det nya systemet var ännu oklara.

I framställning till Kungl. Maj:t den 16 december 1964 har arbetsmarknadsstyrelsen hemställt om sådan ändring av gällande bestämmelser att den tid som står till förfogande för övergången till systemet med fri planering förlängs ett år till den 1 juli 1966. Till stöd härför har styrelsen anfört bl. a. följande.

Sedermera har Kungl. Maj:t bemyndigat styrelsen anställa personal för de aktuella planeringsuppgifterna. Dessa tjänster beräknas vara tillsatta i början av 1965. Därutöver har numera överenskommelse träffats mellan byggarbetsmarknadens parter och arbetsmarknadsstyrelsen om regional samverkan i planeringsfrågorna. Till överenskommelsen har anslutit sig stadsförbundet och landskommunernas förbund.

Med hänsyn till inträffade tidsförskjutningar samt till de återstående, delvis tidskrävande, åtgärder som måste vidtagas innan en avveckling kan påbörjas har parterna och styrelsen enats om att avvecklingen bör ske så att den nya ordningen är fullständigt genomförd i hela riket den 1 juli 1966.

Den återopade överenskommelsen, som är dagtecknad den 21 september 1964, är undertecknad av arbetsmarknadsstyrelsen, Svenska byggnadsindustriförbundet, Svenska väg- och vattenbyggarnas arbetsgivareförbund och Svenska byggnadsarbetareförbundet. I överenskommelsen utfäster sig de nämnda förbunden att hos sina underordnade organ respektive medlemmar verka för att länsarbetsnämndernas och byggarbetsnämndernas rekommendationer om lämplig tidpunkt för igångsättning av byggnads- och anläggningsarbete följs samt för att nämndernas arbete i dessa avseenden underlättas. Förbunden åtar sig också att verka för att den nya planeringsordningen genomförs successivt på sådant sätt att den före den 1 juli 1966 omfattar hela landet.

Som jag nämnt i det föregående stod det redan år 1963 klart att effektiviteten i den frivilliga sysselsättningsplaneringen på byggnadsområdet i hög grad skulle bli beroende av i vilken utsträckning planeringsorganens rekommendationer skulle följas av byggherrarna. Enighet mellan byggarbetsmarknadens partsorganisationer inbördes samt mellan dem och arbetsmarknadsmyndigheterna om hur planeringen närmare skall gå till är enligt min mening en avgörande förutsättning härför. Den överenskommelse i ämnet som föreligger nu gör det möjligt att genomföra övergången till den fria planeringen. Som framgår av överenskommelsen krävs emellertid härför att övergångstiden förlängs ett år. I den situation som sålunda föreligger förordar jag att en sådan förlängning beslutas. För ändamålet fordras att övergångsbestämmelserna till 1963 års lag om igångsättningsstillstånd för byggnadsarbete ändras.

Genom lagen den 29 maj 1964 (nr 300) angående ändrad lydelse av 1 § nämnda lag tillades i 1 § ett andra stycke. Detta nya stycke behandlar andra förordnanden än dem som avses i första stycket. Övergångsbestämmelserna till lagen bör därför nu också preciseras så att det framgår att de avser endast förordnande enligt 1 § första stycket.

De föreslagna lagändringarna bör träda i kraft den 1 juli 1965.

I enlighet med det anförda har inom inrikesdepartementet utarbetats förslag till lag angående ändrad lydelse av övergångsbestämmelserna till lagen den 31 maj 1963 (nr 268) om igångsättningsstillstånd för byggnadsarbete.

Jag hemställer att lagrådets utlåtande över lagförslaget, vilket torde få fogas som *bilaga*¹ till protokollet, måtte för det i 87 § regeringsformen omnämnda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Ingemar Reimer

¹ Bilagan, som är likalydande med det vid propositionen fogade förslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokoll, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 16 februari 1965.

Närvarande:

justitierådet HAGBERGH,
regeringsrådet WILKENS,
justitieråden RIBEN,
 BERGSTEN.

Enligt lagrådet den 10 februari 1965 tillhandakommet utdrag av protokoll över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 15 januari 1965, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i 87 § regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag angående ändrad lydelse av övergångsbestämmelserna till lagen den 31 maj 1963 (nr 268) om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsassessorn Claes-Göran Källner.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Stig Granqvist

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den
26 februari 1965.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler t. f. chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Palme, lagrådets den 16 februari 1965 avgivna utlåtande över det den 15 januari 1965 till lagrådet remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av övergångsbestämmelserna till lagen den 31 maj 1963 (nr 268) om igångsättningstillstånd för byggnadsarbete* samt hemställer att förslaget, som lagrådet lämnat utan erinran, måtte jämlikt 87 § regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Björn Weibo